

Европейски център за мониторинг
на наркотиците и наркоманиите

ESPAD

Резюме

Доклад на ESPAD за 2011 г.

Употреба на наркотични вещества сред учениците в 36 европейски държави

Правни забележки

Настоящата публикация на Европейския център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите (ЕЦМНН) е защитена с авторски права. ЕЦМНН не носи никаква морална или правна отговорност за евентуалните последици от използването на съдържащите се в настоящия документ данни. Информацията, поместена в настоящата публикация, не отразява задължително официалното становище на партньорите на ЕЦМНН, на държавите-членки на ЕС или на друга институция или агенция на Европейския съюз.

Повече допълнителна информация за Европейския съюз може да се намери в интернет. Тя може да се открие чрез сървъра Еуропа (<http://europa.eu>).

Europe Direct е услуга, която ви помага да намерите отговор на вашите въпроси за Европейския съюз.

Единен безплатен телефонен номер (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Някои мобилни оператори не предоставят достъп до телефони, започващи с 00 800, или таксуват тези обаждания.

Настоящото резюме е достъпно на български, испански, чешки, датски, немски, естонски, гръцки, английски, френски, италиански, латвийски, литовски, унгарски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, фински, шведски, хърватски и норвежки език. Всички преводи са направени от Центъра за преводи за органите на Европейския съюз. В края на изданието ще намерите неговите каталожни данни.

Люксембург: Служба за официални публикации на Европейския съюз, 2012 г.

ISBN: 978-92-9168-508-0

doi: 10.2810/52986

© Европейски център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите, 2012 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Европейски център за мониторинг
на наркотиците и наркоманиите

Cais do Sodré, 1249-289 Лисабон (Lisbon), Португалия (Portugal)

Тел. (351) 211 21 02 00 • info@emcdda.europa.eu

www.emcdda.europa.eu

Съдържание

Предговор	4
Резюме	5
Методология и качество на данните	5
Цигари	6
Алкохол	6
Забранени наркотични вещества	9
Други вещества	10
Заклучителни бележки	11
Основни данни за употребата на наркотични вещества	14

Автори:

Бьорн Хибел, Шведски съвет по информация за алкохол и други наркотични вещества (CAN), Стокхолм, Швеция.

Улф Гутормсон, Шведски съвет по информация за алкохол и други наркотични вещества (CAN), Стокхолм, Швеция.

Салме Алстрьом, Звено за алкохол и наркотични вещества, Национален институт по здравеопазване и социални грижи (THL), Хелзинки, Финландия.

Олга Балакриева, Институт по икономика и прогнози, NASU, Киев, Украйна.

Тородур Бьарнасон, Факултет по социални науки и право, Университет Акюрейри, Исландия

Ана Кокеви, Университетски изследователски институт по психично здраве, Атина, Гърция.

Лудвиг Краус, IFT Институт за терапевтични изследвания, Мюнхен, Германия и Център за социални изследвания относно алкохол и наркотици, SoRAD, Университет Стокхолм, Стокхолм, Швеция

Библиография на пълния доклад:

Hibell, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A. and Kraus, L. (2012), The 2011 ESPAD report. Substance use among students in 36 European countries. The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs, Stockholm, Sweden.

Подробна информация относно получаването на пълния текст на доклада може да се намери на: <http://www.espad.org>

Предговор

Имаме удоволствието да ви представим основните данни от Европейския училищен изследователски доклад за 2011 г., създаден в рамките на Европейския училищен изследователски проект за алкохол и други наркотични вещества (ESPAD). ESPAD е мрежа за сътрудничество на независими изследователски екипи в над четиридесет европейски държави и най-големият транснационален изследователски проект за употреба на наркотични вещества от юноши в света. Настоящото разширено резюме включва резюме на доклада на ESPAD, както и девет допълнителни графики и една допълнителна таблица. То е достъпно в електронен вид на 23 езика и в печатен вид на четири езика, за да се гарантира широко разпространение на данните в цяла Европа. Резюмето служи като допълнение към пълния доклад, който е достъпен на английски език.

Настоящото резюме, преведено на много езици, е резултат от все по-тясното сътрудничество между ЕЦМНН и ESPAD. Нашите общи цели са: разширяване на достъпа до информация и специализирани познания относно употребата на алкохол и други наркотични вещества сред ученици, разработена от проекта ESPAD; подобряване на наличността, качеството и съпоставимостта на данните от училищните проучвания; както и максимални възможности за анализ и изводи от наличните в тази област данни.

ЕЦМНН има мандат да събира, анализира и разпространява действителна, обективна, надеждна и съпоставима информация относно ситуацията в Европа, свързана с наркотичните вещества. Сътрудничеството с европейските и международните организации в областта на наркотичните вещества заема централно място в дейността на ЕЦМНН като начин за по-добро разбиране на глобалното явление, свързано с употребата на наркотици.

Данните от ESPAD стават все по-важен компонент от докладите на ЕЦМНН и осигуряват ценна информация, така че да се добие представа за младите хора в Европа. Проектът ESPAD осигурява общ подход за събирането на информация за употребата на вещества сред учениците от 15 до 16 години в Европа и позволява да се определят тенденциите във времето. Това е второто резюме, преведено на много езици, което се подпомага от ЕЦМНН. Освен това Агенцията, чрез инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП), осигури финансова подкрепа за събирането на данни по ESPAD в шест балкански страни.

Бихме искали да се възползваме от възможността да благодарим на всички правителствени и неправителствени партньори в държавите, участващи в ESPAD, които допринесоха за финансирането, събирането на данни, анализа и разпространението на резултатите от тази важна дейност. Работата по проекта ESPAD не би била възможна без щедрата подкрепа от страна на шведското министерство на здравеопазването и социалните грижи.

Волфганг Гьотц (Wolfgang Götz), директор на ЕЦМНН

Бьорн Хибел (Björn Hibell), координатор на ESPAD

Резюме

Основната цел на Европейския училищен изследователски проект за алкохол и други наркотични вещества (ESPAD) е да събира съпоставими данни за употребата на вещества сред европейските ученици на възраст 15-16 години с цел проследяване на тенденциите във, както и между отделните държави. Досега са проведени пет вълни на събирания на данни по проекта ESPAD. Първото изследване е проведено през 1995 г. в 26 държави, а събирането на данни през 2011 г. - в 37 държави. За 2011 г. обаче са налични резултатите само за 36 държави, тъй като остров Ман събра данни, но нямаше възможност да представи резултатите.

Настоящото резюме представя основните резултати от проучването през 2011 г. в държавите, участващи в ESPAD, както и данни по отношение на дългосрочните тенденции. Първият раздел представя кратък преглед на методологията.

В основата на съвместния проект са независими изследователски екипи в участващите държави. В събирането на данни по ESPAD през 2011 г. участваха над 100 000 ученици от следните държави: Албания, Белгия (Фландрия), Босна и Херцеговина (Република Сръбска), България, Германия (5 провинции), Гърция, Дания, Естония, Ирландия, Исландия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Лихтенщайн, Малта, Молдова, Монако, Норвегия, Обединеното кралство, остров Ман, Полша, Португалия, Черна гора, Чешката република, Румъния, Русия (Москва), Словакия, Словения, Сърбия, Украйна, Унгария, Фарьорски острови, Финландия, Франция, Хърватия и Швеция.

Испания (както и САЩ) не е страна - участничка в ESPAD. Независимо от това, в резултат на близкото сътрудничество с проект ESPAD от 1995 г., всички сравними данни от Испанското национално ученическо изследване за употреба на наркотици са включени в Международния доклад "ESPAD 2011".

Методология и качество на данните

За да се предоставят възможно най-съпоставими данни, проучванията бяха проведени чрез общи въпросници и съгласно стандартизирана методология. Данните бяха събрани основно през

пролетта и целевата група за 2011 г. бяха ученици, родени през 1995 г., на средна възраст от 15,8 години по време на събирането на данните.

Данните са събрани чрез групово администрирани въпросници. Учениците попълниха въпросниците анонимно в класната стая, като провеждащи проучването бяха учители или независими анкетьори. С четири изключения извадките за 2011 г. са национално представителни: в Белгия изследването бе ограничено до частта, в която се говори нидерландски (Фландрия), в Босна и Херцеговина то обхваща само Република Сръбска, изследването в Кипър беше ограничено до областите, контролирани от държавата, в Германия изследването беше проведено в пет от шестнадесет провинции (Bundesländer), а събирането на данни в Русия беше ограничено до Москва.

Съдържанието на настоящия международен доклад се основава на стандартизирани национални доклади и масиви от данни, предоставени на координаторите на ESPAD и ръководителя на базата данни. Няколко държави са имали умерени проблеми от методологично естество, но те не са толкова значителни, че да застрашат съпоставимостта на резултатите, така че цялостната валидност в повечето държави се счита за висока, макар че трябва да се отчете фактът, че националният културен контекст, в който учениците са отговаряли на въпросите, определено е много различен. Като предпазна мярка във връзка с ниския процент на участващите училища, съпоставимостта на данните от Обединеното кралство се счита за ограничена.

Размерът на извадките от отделните държави е бил близо до или над броя класове, който би трябвало да осигури достигането на препоръчителния брой от 2400 участващи ученици. Изключение представляват най-малките държави, в които в проучването са участвали по-малко на брой ученици, независимо че всички отговарящи на изискванията са били изследвани.

Малки разлики в получените стойности между отделните държави или във времето следва да се тълкуват внимателно. Промените в рамките на държавите между 2007 г. и 2011 г. бяха проучени за статистически значими различия, докато промените под четири процентни пункта в

сравнение с предишните събирания на данни не бяха сметени за действителни промени. Разликите между момчета и момичета в проучването за 2011 г. също бяха проучени за статистически значими различия на ниво държава.

Резултатите от 2011 г. за осем основни променливи са представени в обобщаваща таблица по-долу, в която значителните спадове в сравнение с 2007 г. са отбелязани със зелен цвят, а съответните повишения — с червен цвят.

Цигари

В началото на въпросника са зададени няколко въпроса относно тютюнопушенето. Средно в проучването през 2011 г., 54% от учениците в участващите държави са заявили, че са пробвали цигари поне веднъж, а 28% са пушили цигари през последните 30 дни. Два процента от всички ученици са пушили поне по една кутия цигари на ден през последните 30 дни.

Подреждането на държавите по отношение на употребата на цигари някога през живота или на употреба неотдавна (в последните 30 дни) са горедолу същите. Високо разпространение на употреба на цигари през последните 30 дни се наблюдава в България, Хърватия, Чешката република, Франция, Латвия, Монако и Словакия (около 40%), а държавите с ниско разпространение са Албания, Исландия, Черна гора и Норвегия (около 12%). Не се наблюдава ясен географски модел. В държави, в които пушат повече ученици, е по-висока и вероятността учениците да твърдят, че е лесно да се сдобиеш с цигари. Ранният дебют на пушене (на 13 години или по-рано) общо за държавите се свързва с високи нива на употреба през последните 30 дни. Средно 7% от учениците споделят, че пушат цигари ежедневно от 13-годишни или по-малки.

Съвкупно за всички държави половите различия при пушенето през последните 30 дни за 2011 г. са незначителни, докато през 1995 и 1999 г. се наблюдава малка разлика — повече момчета са били пушачи. В отделните държави обаче могат да се забележат големи различия и през 2011 г. Значителни различия между момчета и момичета се наблюдават в единадесет държави, като стойностите са по-високи за момчета в шест държави, а за момичета — в пет. Например в Албания, Кипър и Молдова процентът на момчетата е с 16 пункта над този на момичетата и обратно — в България и Монако момичетата са с около 15 процентни пункта повече от момчетата.

В държавите, за които са налични данни от всичките пет проучвания, между 1999 и 2007 г. се

наблюдава спад със 7 процентни пункта в процента на пушенето през последните 30 дни, но ситуацията остава непроменена през 2011 г. в сравнение с 2007 г.

При съпоставяне на двете най-скорошни проучвания делът на учениците, които са пушили през последните 30 дни, се е увеличил статистически значимо в седем държави и е намалал в пет. Някои от увеличенията са доста драстични, например 13 процентни пункта в Монако и 10 в Португалия. В сравнение с 1995 г. държавите с най-голям спад (20 процентни пункта и повече в сравнение с началото) са Исландия, Ирландия и Норвегия. В нито една държава не се наблюдава постоянно увеличение във всички пет вълни.

Алкохол

Във всички страни, участващи в ESPAD освен Исландия, поне 70% от учениците са употребявали алкохол поне веднъж през живота си, а средната стойност за употреба през живота за ESPAD'11 е 87%. Средните стойности за последните 12 месеца и последните 30 дни са съответно 79% и 57%. И по трите показателя се наблюдават леки спадове от 2003 през 2007 г. до 2011 г. Разбира се, тези средни стойности се базират на много различни стойности за отделните държави. Например над 75% от учениците в Чешката република и Дания са употребили алкохол през последните 30 дни в сравнение с едва 17% в Исландия и 32% в Албания. Няма ясно изразен географски модел, но държавите с относително малки дялове са основно северни и балкански държави.

Средните национални стойности за употреба за целия живот, последните 12 месеца и последните 30 дни са почти еднакви за момичета и момчета, но в страните, където има разлики разпространението почти винаги е по-високо сред момчетата. Например в 15 държави статистически значимо повече момчета, отколкото момичета са употребили алкохол през последните 30 дни, докато момичетата са мнозинство само в три държави (Исландия, Латвия и Швеция). Освен това стойностите обикновено са по-високи сред момчетата при по-честата употреба във всеки от отделните периоди.

При учениците, съобщили за количеството алкохолни напитки, които са консумирали през последния ден на употреба, изчислената средна консумация се различава между половете, като момчетата пият с около една трета повече от момичетата (средно количество за 2011 г. — 5,8 сантилитра в сравнение с 4,3 сантилитра 100%

алкохол). Значима разлика в това отношение може да бъде забелязана в почти всички държави. Въпреки това в някои държави (Исландия и Швеция) средното количество е приблизително еднакво за момчета и момичета. В по-голямата част от държавите бирата е най-разпространената напитка сред момчетата. Концентратите са основното питие сред момчетата в малко над половината държави. Взети общо, тези две напитки представляват около 70% от общото консумирано количество от учениците.

Между отделните държави се наблюдават огромни разлики. През последния ден на употреба датските ученици са пили средно над три пъти повече от учениците в Албания, Молдова, Черна гора и Румъния. Големи количества се наблюдават най-вече сред ученици в северните държави и британските острови, докато държавите с по-малки количества често са тези от Югоизточна Европа. Средното консумирано количество през последния ден на употреба е приблизително същото през 2011 г. в сравнение с 2007 г. На национално равнище обаче количеството се е увеличило значимо в десет държави през 2011 г., а е намаляло само в четири.

На равнището на отделна държава няма корелация (статистическа) между дела на учениците в дадена държава, които са употребили алкохол през последните 30 дни, и консумираното количество през последния ден на употреба. Това означава, че и високи и ниски средни равнища на консумация от гледна точка на количеството могат да се бъдат забелязани в държави както с висока, така и с ниска честота на употреба на алкохол.

На равнището на отделна държава се наблюдава силна положителна връзка между съобщаваната консумация на алкохол през последния ден на употреба и преживяното ниво на интоксикация през същия ден. Следователно в държави, в които учениците са съобщили за консумация на по-големи количества алкохол, те също така са докладвали високи степени на интоксикация.

Друг начин за измерване на нетрезвото състояние е да се запита колко често учениците са консумирали пет или повече питиета в една ситуация през последните 30 дни. При тази мярка на „тежка епизодична употреба на алкохол“ се наблюдава една от най-драстичните промени сред момчетата в отделните проучвания от ESPAD, като средното равнище се е увеличило от 29% през 1995 г. на 41% през 2007 г. В проучването от 2011 г. обаче тази стойност е намаляла на 38%. Сред момчетата стойността също е малко по-ниска през 2011 г. (43%) в сравнение с 2007 г. (45%) и

следователно е относително близка до стойността за 1995 г. (41%).

Средната разлика между половете е намаляла от 12 процентни пункта през 1995 г. на 5 през 2011 г., но дори и в последното проучване статистически значимо повече момчета в сравнение с момичета съобщават за „тежка епизодична употреба на алкохол“ в 22 от държавите, участващи в ESPAD. В една държава (Швеция) обаче делът е статистически значимо по-голям сред момчетата. Други три северни държави (Финландия, Исландия и Норвегия) принадлежат към групата от десет държави, участващи в ESPAD, в които стойностите за 2011 г. са приблизително еднакви за момчета и момичета. Другите държави в тази група са двата британски острова — Ирландия и Обединеното кралство (ограничена съпоставимост), съседните държави Франция и Монако и още няколко държави в различни части от Европа (Белгия, Фландрия, Естония и Русия, Москва).

Две северни държави са на двата противоположни края на скалата, когато става въпрос за „тежка епизодична употреба на алкохол“. Делът на учениците в Исландия, които съобщават за такива случаи през последните 30 дни в проучването от 2011 г., е 13%, а в Дания този процент е почти четири пъти по-голям (56%). Не се установява ясен географски модел.

При съпоставяне на двете най-скорошни проучвания стойностите за „тежка епизодична употреба на алкохол“ са се увеличили статистически значимо в четири държави (Кипър, Гърция, Унгария и Сърбия), а значителен спад се наблюдава в девет държави със съпоставими данни, включително четири северни държави - Фарьорски острови, Исландия, Норвегия и Швеция. Най-големите увеличения, с около 10 процентни пункта, се наблюдават в Кипър и Унгария, докато най-значителните спадове с 9 процентни пункта се констатират във Фарьорските острови и Исландия.

Средно почти шест от всеки десет ученици са консумирали поне една чаша алкохол на 13-годишна възраст или по-рано, а 12% са били в нетрезво състояние на тази възраст. Този отговор се дава средно от повече момчета в сравнение с момичета и тенденцията е еднаква в почти всички държави.

Редица ученици са съобщили за проблеми, свързани с употребата на алкохол през последните 12 месеца. Най-често срещаният проблем е „лошо представяне в училище или на работа“ (13%) и „сериозни проблеми с приятели“ или „родители“ (по 12% всеки). Държавите, в които

Обобщаваща таблица Подбрани основни променливи по държави. (В проценти, ако не е посочено друго.)
 ESPAD 2011. Цветовете показват значими промени в сравнение с данните от 2007 г.

	Употреба на цигари през последните 30 дни	Употреба на алкохол през последните 30 дни	Тежка епизодична употреба на алкохол през последните 30 дни ^{a)}	Количество алкохол (cl 100% алкохол) през последния ден на употреба, сред употребяващите	Употреба на канабис някога през живота	Употреба на забранени наркотични вещества, различни от канабис, някога през живота ^{b)}	Употреба на транквиланти без рецепта някога през живота	Употреба на инхаланти някога през живота ^{c)}
Албания	13	32	21	3,0	4	6	8	3
Белгия (Фландрия)	26	69	38	4,7	24	9	8	7
Босна и Херцеговина (РС)	15	47	31	3,6	4	2	4	5
България	39	64	48	4,0	24	10	3	4
Хърватия	41	66	54	6,6	18	5	5	28
Кипър	23	70	44	4,5	7	7	11	8
Чешка република	42	79	54	5,6	42	8	10	8
Дания ^{d)}	24	76	56	9,7	18	5	4	4
Естония	29	59	53	6,0	24	8	8	15
Фарьорски острови	31	44	33	6,2	5	3	2	6
Финландия	34	48	35	7,5	11	3	7	10
Франция	38	67	44	..	39	10	11	12
Германия (5 провинции)	33	73	..	5,6	19	8	2	10
Гърция	21	72	45	4,2	8	5	9	14
Унгария	37	61	45	5,2	19	8	9	10
Исландия	10	17	13	4,8	10	4	8	3
Ирландия	21	50	40 ^{d)}	6,7	18	6	3	9
Италия	36	63	35	4,1	21	6	10	3
Латвия	43	65	49	5,0	24	9	4	23
Лихтенщайн	32	66	..	5,1	21	8	2	10
Литва	37	63	..	4,3	20	6	13	7
Малта	22	68	56	4,7	10	6	3	14
Република Молдова	15	..	37	2,7	5	4	2	2
Монако	38	69	39	..	37	11	14	15
Черна гора	12	38	27	3,3	5	5	5	6
Норвегия	14	35	30	7,1	5	2	4	5
Полша	28	57	37	5,3	23	7	15	8
Португалия	29	52	22	5,0	16	8	7	6
Румъния	29	49	36	3,1	7	5	3	7
Русия (Москва)	31	37	24	3,8	15	5	2	9
Сърбия	20	52	36	4,2	7	3	7	5
Словакия	39	60	50	5,3	27	7	4	10
Словения	32	65	53	5,4	23	6	5	20
Швеция	21	38	31	7,0	9	4	8	11
Украйна	29	54	30	4,2	11	4	2	3
Средно за страните	28	57	39	5,1	17	6	6	9
Обединено кралство	23	65	52	6,7	25	9	3	10

^{a)} Консумация на пет или повече пътиета еднократно. „Питие“ означава чаша/бутилка/кен бира (около 50 cl), чаша/бутилка/кен сайдер (около 50 cl), 2 чаши/бутилки слабо алкохолни напитки (около 50 cl), чаша вино (около 15 cl), чаша концентрат (около 5 cl или смесено питие).

^{b)} Включва амфетамини, кокаин, крек, екстази, LSD или други халюциногени, хероин и GHB.

^{c)} За да се дрогират.

^{d)} Поради липса на съпоставими данни за 2007 г. това сравнение се прави с данни за 2003 г., като се подчертават разлики над 3 процентни пункта.

■ Спад   ■ Без промяна   ■ Увеличение   □ Не може да се сравни

много ученици споделят за проблеми, свързани с употребата на алкохол, включват България, Чешката република, Латвия и Словакия.

Повечето проблеми, свързани с алкохола, като цяло са по-често срещани сред момчетата. Това е най-ясно изразено при „сбиванията“ и „проблеми с полицията“. Въпреки това, за някои от проблемите средните резултати за момичета и момчета са горе-долу еднакви, включително „лошо представяне в училище или на работа“ и „сериозни проблеми с приятели“ или „родители“.

Забранени наркотични вещества

Почти всеки трети (29%) ученик в държавите, участващи в ESPAD, счита канабиса за „лесно“ или „много лесно“ достъпен. Наблюдават се обаче големи разлики между отделните държави, като стойностите варират от 59% в Чешката република до 6% в Молдова. Средно малко повече момчета отколкото момчетата (33% срещу 28% през 2011 г.) считат канабиса за лесно достъпен, и тази тенденция се наблюдава в повечето от отделните държави, като в 24 от тях стойностите за момчетата са значимо по-високи. Амфетамините и екстази не се смятат за толкова лесно достъпни, колкото канабиса.

Наблюдаваната възходяща тенденция от 1995 до 2003 г. в употребата на забранени наркотични вещества поне веднъж в живота е преустановена през 2007 г., когато средните стойности за държавите спадат с около 2 процентни пункта под тези за 2003 г. и остават на същото равнище през 2011 г. През 1995 г. 11% от учениците са пробвали забранени наркотични вещества поне веднъж в живота си. Съответният процент през 2011 г. е 18%. При съпоставяне на двете най-скорошни проучвания се наблюдава значимо увеличение в единадесет държави и значим спад в осем; и в двата случая няма географски модел и увеличенията и спадовете могат да се забележат в държави както с висока, така и ниска степен на разпространение на употребата.

Средно 21% от момчетата и 15% от момичетата са пробвали забранени наркотични вещества поне веднъж в живота си според проучването от 2011 г. Във всички проучвания момчетата определено са по-висок процент — в последното проучване в над две трети от държавите, участващи в ESPAD, при момчетата се наблюдава значимо по-висок процент.

Съобщената употреба на забранени наркотични вещества се различава значително в отделните държави. В Чешката република почти половината

(43%) от учениците признават, че са пробвали, и сравнително много ученици (около 39%) са пробвали такива вещества във Франция и Монако. За разлика от Босна и Херцеговина (Република Сръбска), Фарьорските острови, Молдова, Черна гора и Норвегия, където само около 6% от учениците съобщават за забранени наркотични вещества. По-ниски стойности на разпространение често се наблюдават в Югоизточна Европа, включително в много балкански страни, и сред северните държави.

Огромното мнозинство от учениците, пробвали забранени наркотични вещества, са употребявали канабис. За употреба на канабис някога през живота съобщават 17% от учениците през 2011 г., докато 6% са пробвали един или повече от другите наркотици, включени в списъка „други забранени наркотични вещества“. Екстази и амфетамините си делят второ място (по 3%), а по-рядко употребявани са кокаин, крек, LSD и хероин (1–2%). Белгия (Фландрия), България, Франция, Латвия, Монако и Обединеното кралство (ограничена съпоставимост) са страните на челно място през 2011 г. по отношение на употребата на забранени наркотични вещества, различни от канабис, някога през живота, като стойностите са около 10%. Средно за всички държави, участвали в ESPAD, през 2011 г. повече момчета отколкото момичета са пробвали забранени наркотични вещества различни от канабис (7% срещу 5%). Резултатите са значимо по-високи за момчета в 14 държави, макар че в една държава, Монако, значимо повече момичета са съобщили за такава употреба.

Както беше посочено по-горе, канабисът несъмнено е най-често използваното забранено наркотично вещество. Средно повече момчета отколкото момичета са пробвали канабис някога през живота си — 19% в сравнение с 14% през 2011 г., а стойностите за момчета са значимо по-високи в 27 държави. Наблюдава се огромна разлика между държави на челните места — Чешката република (42% през 2011 г.), Франция и Монако (по около 38%) — и тези в дъното на класацията — Албания, Босна и Херцеговина (Република Сръбска), Фарьорските острови, Молдова, Черна гора и Норвегия (по 4–5%). Между 2007 и 2011 г. делът на учениците, които са пробвали канабис, е нараснал значимо в единадесет държави и е намалал в пет. Най-драстичното увеличение се наблюдава във Франция и Монако (8–9 процентни пункта), докато най-големият спад се констатира в Русия (Москва) (11 процентни пункта).

За употреба на канабис през последните 12 месеца съобщават 13% от всички ученици, като

процентът сред момчетата е 15%, а сред момичетата той е 11%, докато за употреба през последните 30 дни се съобщава от 8% от момчетата и 5% от момичетата (средно 7%). В повечето държави (27 през 2011 г.) статистически значимо повече момчета отколкото момичета са употребили канабис през последните 30 дни. В двете държави с най-голямо разпространение (Франция и Монако) над една пета от учениците заявяват, че са употребили канабис през последните 30 дни, в сравнение с едва 1–2% в Албания, Босна и Херцеговина (Република Сръбска), Фарьорските острови, Молдова, Норвегия и Румъния.

Сравнително високите нива на разпространение на употребата на канабис сред младите хора в Европа повдигат въпроса за неговите потенциални отрицателни последици за индивида и обществото. Незадължителният модул от въпросника - скалата CAST, беше използвана, за да се изчислят рисковете от възникване на проблеми, свързани с канабиса, в 13 (от 36-те) държави от ESPAD, предоставили такива данни. Като цяло, един на всеки три миналогодишни потребители на канабис (33%) през 2011 г. е класифициран като изложен на нарастващ риск от развитие на проблеми, свързани с канабиса. Общият дял на употребяващите с висок риск в цялостните национални извадки варира от 1 до 9% в отделните държави, а средната стойност е 5%.

Има само няколко държави, в които делът на учениците, употребили забранени наркотични вещества, е по-нисък в проучването от 2011 г. в сравнение с 1995 г. Най-ясно изразеният случай е Ирландия, където резултатът през 1995 г. е 37%, а през 2011 г. само 19%. Спад между същите години може да се отбележи и във Фарьорските острови — от 12 на 7%, а в Обединеното кралство този дял е намалял от 42% през 1995 г. на 29% през 2007 г.

Общото впечатление е, че увеличението при употребата на забранени наркотични вещества от 1995 г. (11%) до 2003 г. (20%), констатирано в участващите в ESPAD държави, е стигнало до спиране през 2003 г., тъй като средното разпространение е 18% както през 2007 г., така и през 2011 г.

Други вещества

Употребата на транквиланти или успокоителни без рецепта някога през живота е най-често срещана в Литва, Монако и Полша, където около 14% от учениците са посочили такава употреба в изследването от 2011 г., докато най-ниски нива са

съобщени от учениците от Фарьорските острови, Германия (пет провинции), Лихтенщайн, Молдова, Русия (Москва) и Украйна (2%). Средно повече момичета, отколкото момчета, споделят за употреба на тези лекарства без рецепта (8% срещу 5% през 2011 г.) и тази тенденция може да бъде наблюдавана при повечето държави, като резултатите при момичетата са по-високи от тези при момчетата в 18 държави в последното проучване. Общият дял е относително стабилен в периода 1995–2011 г. (около 7–8%), макар че между 2007 и 2011 г. се наблюдават значими увеличения в три държави и спадове в седем.

Средният дял на учениците, които са пробвали алкохол заедно с хапчета, за да се дрогират, е по-нисък през 2011 г. (6%) в сравнение с 1999 г. (9%), като тази низходяща тенденция се наблюдава и при двата пола. Освен това през 2011 г. се наблюдава най-малката досега разлика между половете (7% за момичета срещу 5% за момчета).

Употребата на транквиланти или успокоителни без рецепта някога през живота заедно със смесването на алкохол и хапчета са единствените видове употреба на вещества, които средно са по-разпространени сред момичетата в сравнение с момчетата при всички пет събирания на данни.

В течение на годините след първото проучване през 1995 г. разпространението на употреба на инхаланти някога през живота не се е променило много до 2007 г., като средното ниво е 8–9%. В двете последни проучвания обаче се наблюдава леко увеличение от 8 на 10%. Преди момчетата са били с 1–2 процентни пункта над момичетата, но през 2011 г. и двата пола съобщават за еднакъв дял (10%). Това не се е случвало досега никога.

В почти половината държави (15 от 32) със съпоставими данни за 2007 и 2011 г. се наблюдава леко увеличение в разпространението на инхаланти някога през живота, а в седем държави се констатира значим спад. Един от най-драстичните случаи на спад е Кипър, преди заемащ челното място, където делът на учениците, които са пробвали инхаланти, е намалял наполовина от 2007 г. (16%) до 2011 г. (8%). Наблюдават се и ясно изразени увеличения между двете последни проучвания. Един такъв пример е Хърватия с увеличение от 11 на 28%, друг е Латвия с увеличение от 13 на 23% — това са двете държави на челно място през 2011 г. В дъното на класацията е Молдова с 2%.

Употребата на множество наркотични вещества е анализирана в специална глава от доклада. Ситуацията през 2011 г. е относително стабилна в

сравнение с тази през 2007 г. Общото разпространение на употребата на множество наркотични вещества (тоест на две или повече вещества) в цялата извадка от 29-те държави със съпоставими данни е почти 9% и в двете проучвания. Тази стойност е сходна или дори по-висока от стойностите за употреба на забранени наркотични вещества, различни от канабис. Разпространението на употребата на три или повече вещества е 3,5% във всяко проучване. Употребата на множество наркотични вещества се свързва с девиантно поведение, което тук включва проблеми с полицията, участие в сбивания, сексуални контакти без презерватив и отсъствие от училище.

При нито едно от веществата, посочени в настоящия раздел, не се наблюдава ясно изразен географски модел.

Заключителни бележки

Всеизвестен факт е, че на индивидуално равнище често се наблюдава връзка между употребата на различни вещества. В данните за 2011 г. са налице очевидни връзки между употребата на различни вещества обобщено за страните: може да се заключи, че в държави, в които много ученици съобщават за неотдавнашна (в последните 30 дни) употреба на алкохол и тежка епизодична употреба на алкохол, повече ученици вероятно ще заявят и за пробване на забранени наркотични вещества и инхаланти, и обратното.

Подбрани бяха осем основни променливи за представяне на преглед на резултатите от 2011 г. за отделните страни: тютюнопушене през последните 30 дни, употреба на някакъв алкохол през последните 30 дни, количество алкохол (100% алкохол), консумирано през последния ден на употреба, "тежка епизодична употреба на алкохол" през последни 30 дни, употреба на марихуана или хашиш (канабис) някога през живота, употребата на друг забранен наркотик освен канабис някога през живота, употребата на транквиланти или успокоителни без рецепта някога през живота и употребата на инхаланти някога през живота.

Процентите на разпространение в отделните държави за осемте основни променливи са сравнени със средните стойности за всички държави. Държавите, чиито резултати са около средните, са Полша и Португалия. Държавите с нисък процент на разпространение са Исландия и съседните помежду си държави Албания, Черна гора и Босна и Херцеговина (Република Сръбска), както и Молдова. По-трудно е да се определят

държавите с висок процент на разпространение, като нито една държава не е над средното по всички показатели. Въпреки това държавите, които могат да бъдат посочени в този контекст през 2011 г., са Чешката република, Естония, Франция, Латвия, Монако и Словения. Не се наблюдават очевидни географски групи.

Общите тенденции в употребата на вещества за всички държави с данни от всичките пет проучвания показват малко по-различно развитие в зависимост от разглежданата променлива. Що се отнася до тютюнопушенето през последните 30 дни, в периода 1999—2007 г. е налице спад и след това непроменени стойности през 2011 г.

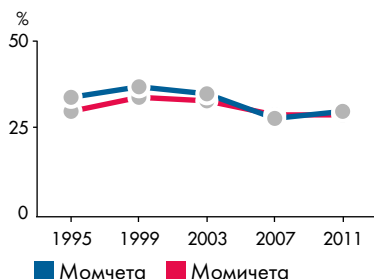
Наблюдава се лек спад от 2003 г. насам при употребата на алкохол през последните 30 дни. В периода 1995—2007 г. имаше ясно изразена възходяща тенденция при тежката епизодичната употреба на алкохол (увеличение с 9 процентни пункта), което бе обяснено най-вече с увеличаване процент на разпространение сред момчетата в редица държави. Тази тенденция обаче, изглежда, е достигнала застой, тъй като стойностите за 2011 г. показват лек спад както сред момчетата, така и сред момчетата.

Възходящата тенденция в периода 1995—2003 г. при употребата на забранени наркотични вещества някога през живота — най-вече канабис — също е преустановена; стойностите за 2007 и 2011 г. са с 3 процентни пункта под стойността за 2003 г. Употребата на забранени наркотични вещества, различни от канабис, се е увеличавала в периода 1995—1999 г., но е останала относително стабилна след това.

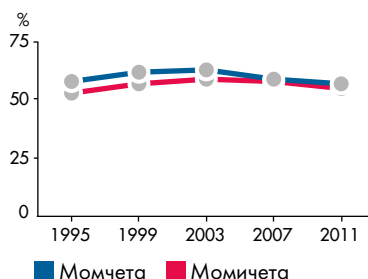
При употребата на транквиланти или успокоителни без рецепта някога през живота не се наблюдават почти никакви промени между отделните проучвания. Същото се отнася и за инхалантите, макар че стойността за 2011 г. е малко по-висока от тази за 2007 г.

С едно изключение — употребата на транквиланти или успокоителни без рецепта някога през живота — стойностите за основните променливи са били по-високи за момчета, отколкото за момчета в първото проучване. До проучването от 2011 г. обаче тази разлика между половете на практика е изчезнала при употребата на цигари и алкохол през последните 30 дни, както и при употребата на инхаланти някога през живота. Значително намаляване на разликата между половете се наблюдава и при епизодичната консумация на големи количества алкохол през последните 30 дни.

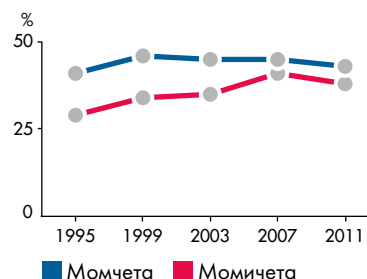
Обобщаваща таблица Тенденции за осем основни променливи по пол. 1995 - 2011 г. Средни проценти (ако не е посочено друго) за 14 - 26-те държави, които са осигурили данни за тенденциите.

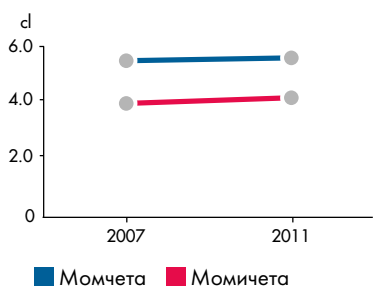
Употреба на цигари през последните 30 дни. Средно за 19 държави. В проценти.

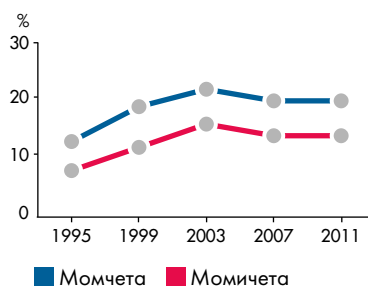
Употреба на някакъв алкохол през последните 30 дни. Средно за 18 държави.

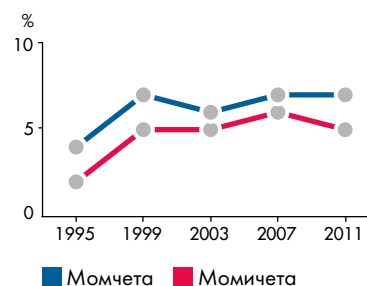
Дял на учениците, които са консумирали пет или повече питиета в една ситуация през последните 30 дни. Средно за 14 държави. („Питие“ означава чаша/бутилка/кен бира (около 50 cl), чаша/бутилка/кен сайдер (около 50 cl), 2 чаши/бутилки слабо алкохолни напитки (около 50 cl), чаша вино (около 15 cl), чаша спиртни напитки (около 5 cl или смесено питие).

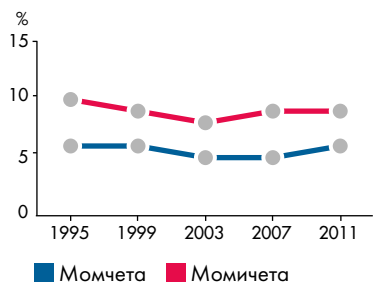
Изчислена средна консумация на алкохол през последния ден на употреба сред учениците, които са съобщили за консумация на алкохол през последния ден на употреба. Средно за 26 държави. (В сантитри 100% алкохол.)

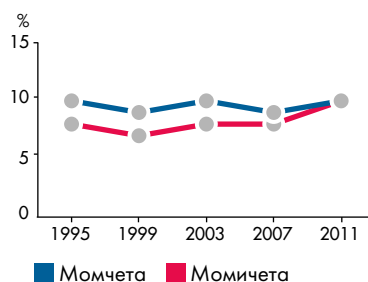
Употреба на марихуана или хашиш някога през живота. Средно за 19 държави.

Употреба на забранени наркотични вещества, различни от марихуана или хашиш, някога през живота. Средно за 19 държави. (Включва амфетамини, кокаин, крек, екстази, LSD или други халюциногени, хероин и (от 2007 г. насам) GHB.)

Употреба на транквиланти или успокоителни без рецепта някога през живота. Средно за 19 държави.

Употреба на инхаланти някога през живота. Средно за 17 държави.

Тенденциите в отделните държави обаче се различават от общото впечатление, както е видно от цветовете в обобщаващата таблица за осемте основни променливи. Когато става въпрос за скорошни промени от 2007 до 2011 г., при учениците в Босна и Херцеговина (Република Сръбска) се наблюдават по-ниски стойности през 2011 г. в сравнение с 2007 г. за всички осем основни променливи. Други държави с относително голям брой спадове включват Малта с по-ниски стойности за шест променливи през 2011 г. и Исландия, Норвегия и Русия (Москва) с по-ниски стойности за пет величини. При Исландия и Норвегия това включва всички променливи, свързани с алкохол, докато в Малта и Русия (Москва) е намаляла употребата на канабис някога през живота и употребата на забранени наркотични вещества, различни от канабис, някога през живота.

В Исландия се запазват тенденциите, наблюдавани в предишните проучвания, които поставиха Исландия на челно място по ниска консумация на алкохол и въздържане от употреба на различни вещества.

Статистически значимо увеличение за шест от осемте основни променливи се наблюдава в Кипър и за пет от тях в Гърция, Унгария и Черна гора. Кипърските ученици съобщават за увеличена употреба на алкохол и на забранени наркотични вещества през 2011 г., а същевременно делът на употребяващите инхаланти сред тези ученици е намалял наполовина. Сред увеличенията в Гърция и Унгария се включва тежката епизодична употреба на алкохол и количествата, консумирани през последния ден на употреба. Увеличенията в Черна гора са свързани най-вече с констатираните относително ниски стойности в предишното проучване.

Основната променлива, по отношение на която най-голям брой държави (15) отчитат статистически значимо по-високи стойности през 2011 г. в сравнение с 2007 г., са инхалантите. Другите променливи, при които относително голям брой държави отчитат повишение при съпоставяне на двете най-скорошни проучвания, включват употреба на канабис някога през живота (11) и средната консумация на алкохол през последния ден на употреба (10).

Основните променливи, при които най-голям брой държави съобщават за статистически значимо по-ниски стойности през 2011 г. в сравнение с 2007 г., включват употреба на алкохол през последните 30 дни и "тежка епизодична употреба на алкохол" през същия период (по 11 държави за всяка променлива).

Ако проучим целия период от 1995 до 2011 г. със специална насоченост към три променливи (тежка епизодична употреба на алкохол, употреба на канабис някога през живота и употреба на забранени наркотични вещества, различни от канабис, някога през живота) резултатите показват, че в сравнение с 1995 г. стойностите в повечето държави са относително непроменени или по-високи през 2011 г. Най-ясно изразеното увеличение на тежката епизодична употреба на алкохол по отношение на процентни пунктове се наблюдава в Хърватия, Унгария, Словакия и Словения (21–30 процентни пункта). Най-голямото увеличение на употребата на канабис някога през живота се констатира в Чешката република (като най-рязкото увеличение е до 2003 г.), Естония (най-вече до 2003 г.) и Словакия (макар че нейните резултати за 2011 г. са статистически значимо по-ниски от резултатите за 2007 г.) (17–20 процентни пункта). С някои изключения това са държави в Източна Европа.

Намаление на тежката епизодичната употреба на алкохол през последните 30 дни между 1995 и 2011 г. се констатира най-вече в Исландия (23 процентни пункта), но и във Финландия (до 2007 г.) и Украйна (по 16 процентни пункта). Употребата на канабис някога през живота е намаляла с 19 процентни пункта в Ирландия и с 12 в Обединеното кралство (до 2007 г.). Това са единствените две държави със значителен спад в употребата на забранени наркотични вещества, различни от канабис, някога през живота, като в Обединеното кралство спадът е с 13 процентни пункта (от 1995 до 2007 г.), а в Ирландия — с 10. С изключение на Украйна това са държави в Западна Европа.

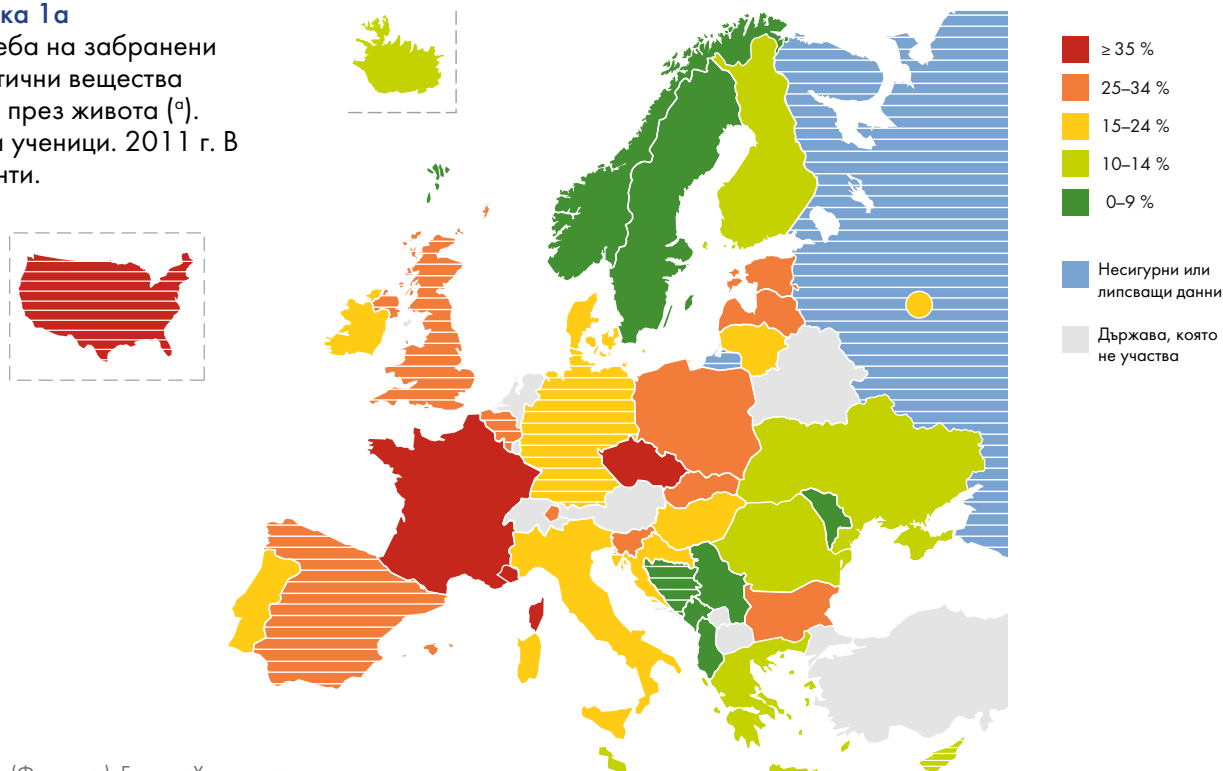
Разбира се, има и други примери за (групи от) държави, в които се наблюдава тенденция в подобна посока, освен посочените по-горе; един пример за намалената употреба на алкохол са някои от северните държави. Поради това има още много допълнителни възможности за анализ на данните от ESPAD и се надяваме, че изследователите, участващи в ESPAD, и колегите от други държави ще използват базите данни на ESPAD още повече в бъдеще, за да се разширят нашите знания за употребата на различни вещества от страна на младите европейци.

Пълната версия на доклада на ESPAD за 2011 г. може да бъде намерена на следния уебсайт: <http://www.espad.org/espad-reports>

Основни данни за употребата на наркотични вещества

Графика 1а

Употреба на забранени наркотични вещества някога през живота (%)^(а). Всички ученици. 2011 г. В проценти.

(¹) Белгия (Фландрия), Босна и Херцеговина (ЕС), Кипър, Германия (5 провинции) и Русия (Москва): ограничено географско покритие.

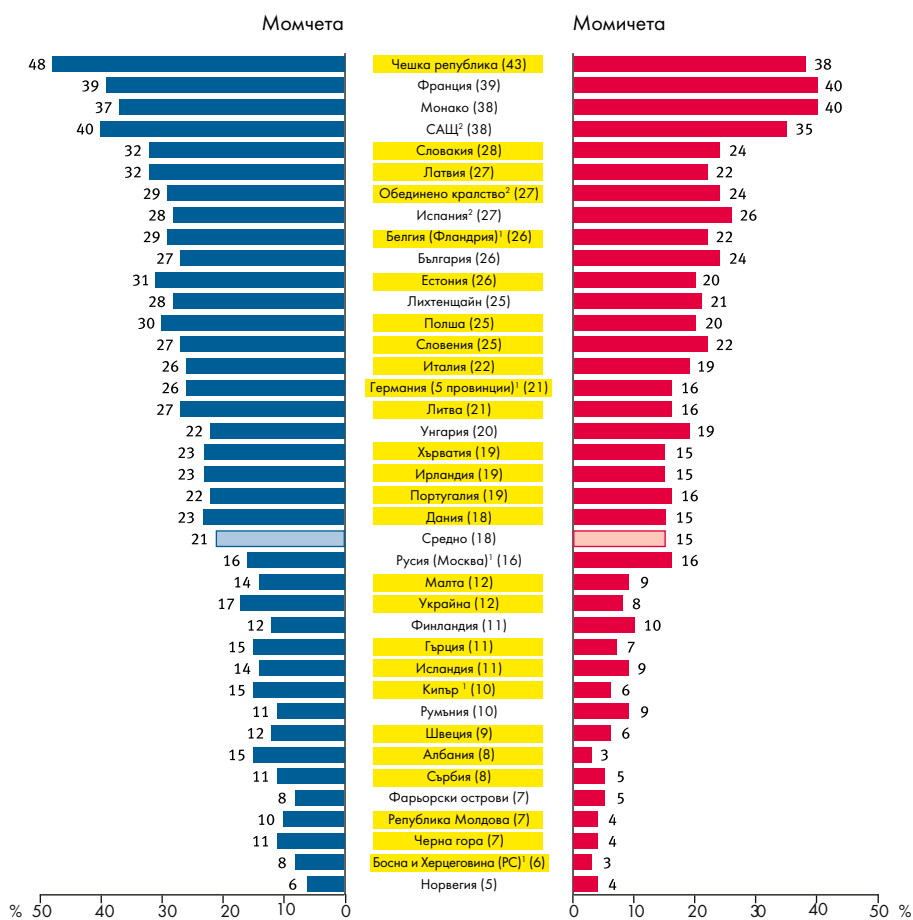
(²) Испания, Обединено кралство и САЩ: ограничена съпоставимост.

(^а) Включва амфетамини, кокаин, крек, екстази, LSD или други халюциногени, героин и GHB.

■ Статистически значима разлика между момчета и момичета

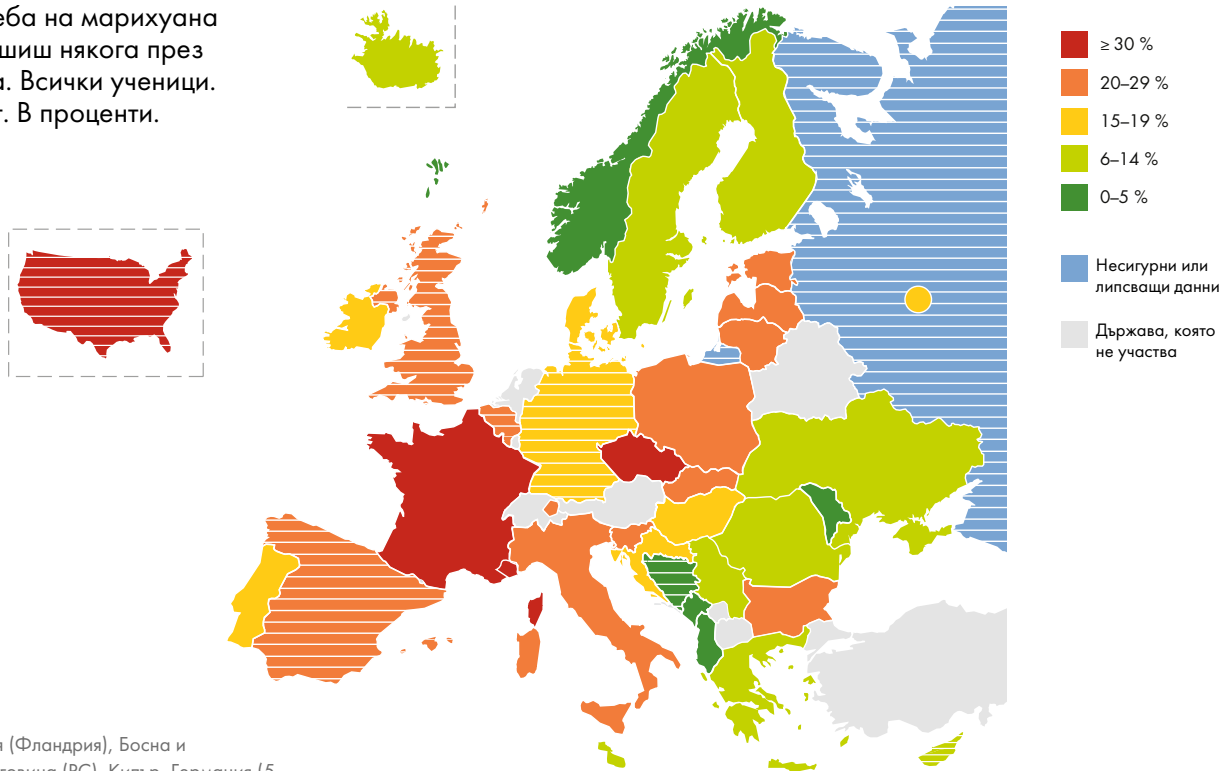
Графика 1б

Употреба на забранени наркотични вещества някога през живота (%)^(а) по пол. 2011 г. В проценти.

Графика 2а

Употреба на марихуана или хашиш някога през живота. Всички ученици. 2011 г. В проценти.

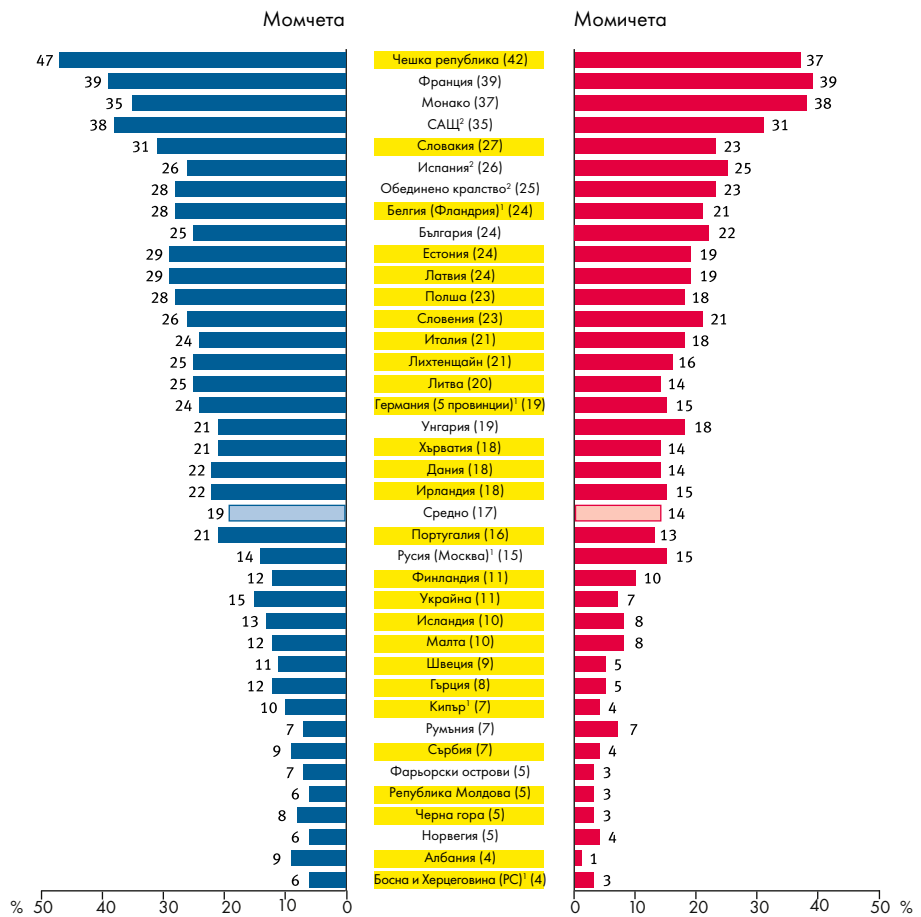

(¹) Белгия (Фландрия), Босна и Херцеговина (РС), Кипър, Германия (5 провинции) и Русия (Москва): ограничено географско покритие.
 (²) Испания, Обединено кралство и САЩ: ограничена съпоставимост.

■ Статистически значима разлика между момчета и момичета

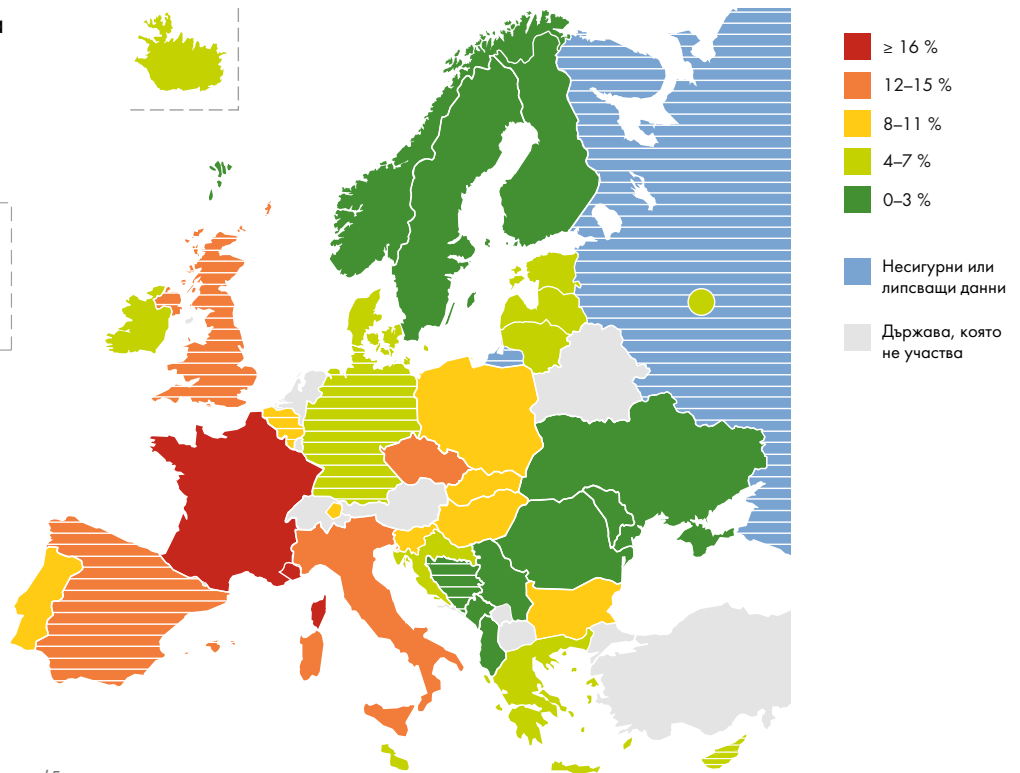
Графика 2б

Употреба на марихуана или хашиш някога през живота по пол. 2011 г. В проценти.

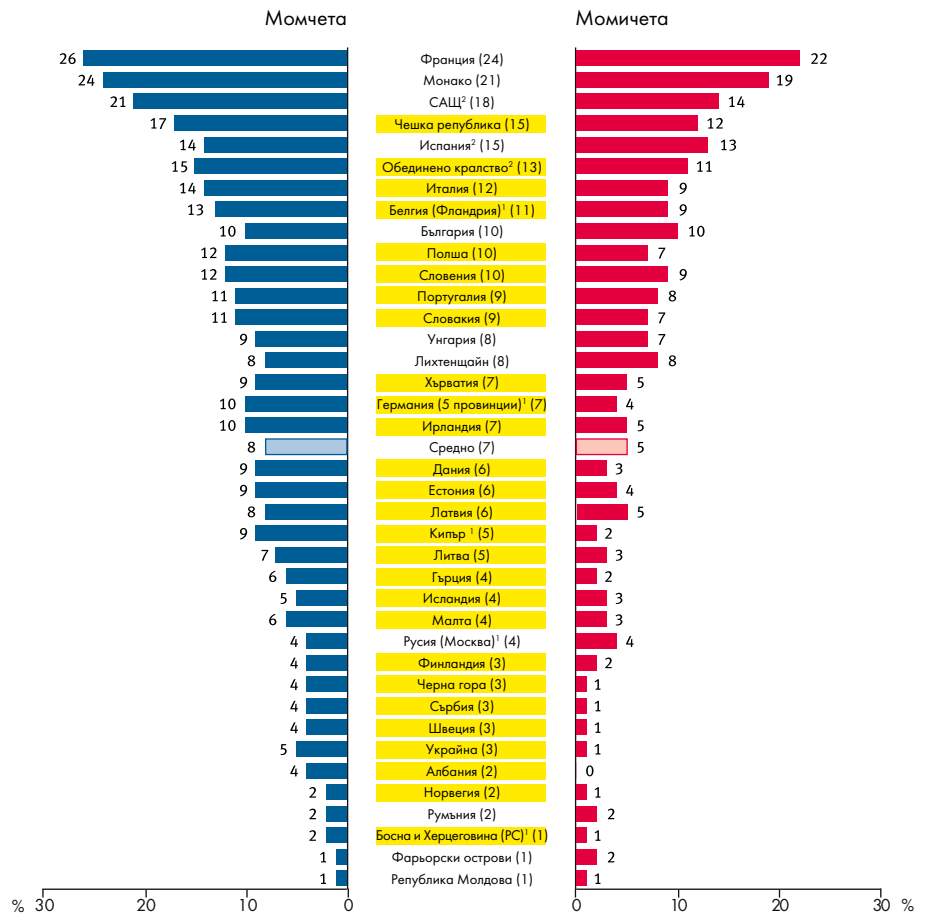
Графика 3а

Употреба на марихуана или хашиш през последните 30 дни. Всички ученици. 2011 г. В проценти.

(¹) Белгия (Фландрия), Босна и Херцеговина (РС), Кипър, Германия (5 провинции) и Русия (Москва): ограничено географско покритие.
 (?) Испания, Обединено кралство и САЩ: ограничена съпоставимост.

■ Статистически значима разлика между момчета и момичетата

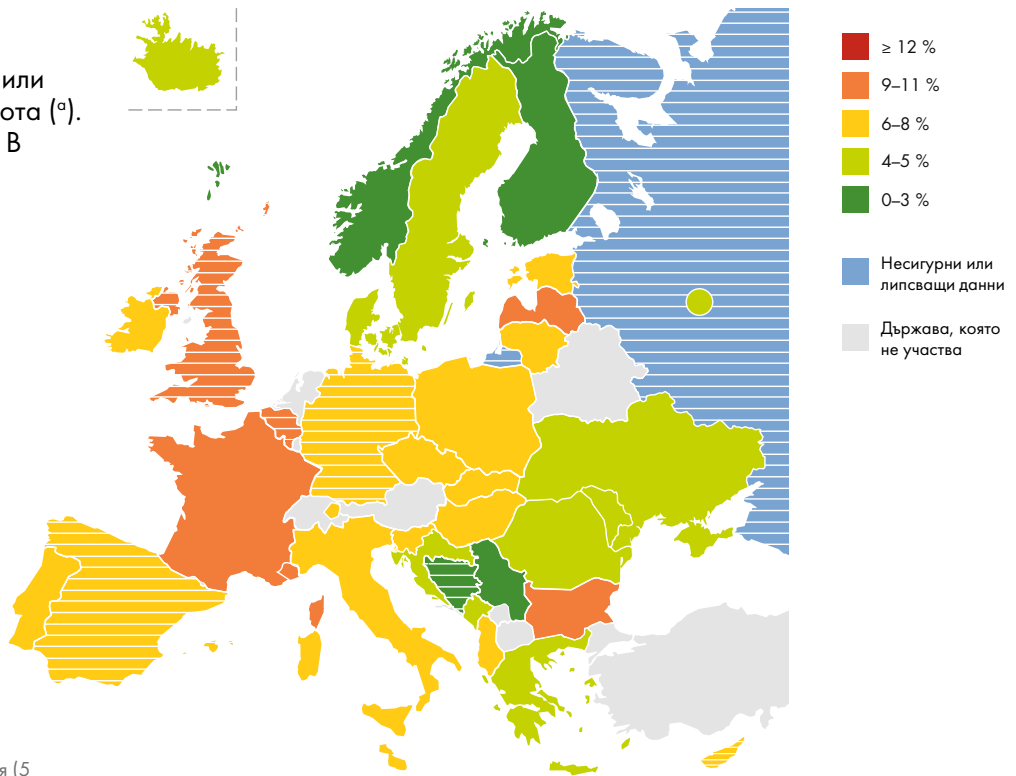
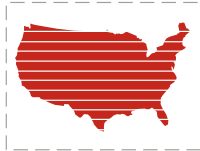

Графика 3б

Употреба на марихуана или хашиш през последните 30 дни по пол. 2011 г. В проценти.

Графика 4а

Употреба на забранени наркотични вещества, различни от марихуана или хашиш, някога през живота ^(а). Всички ученици. 2011 г. В проценти.

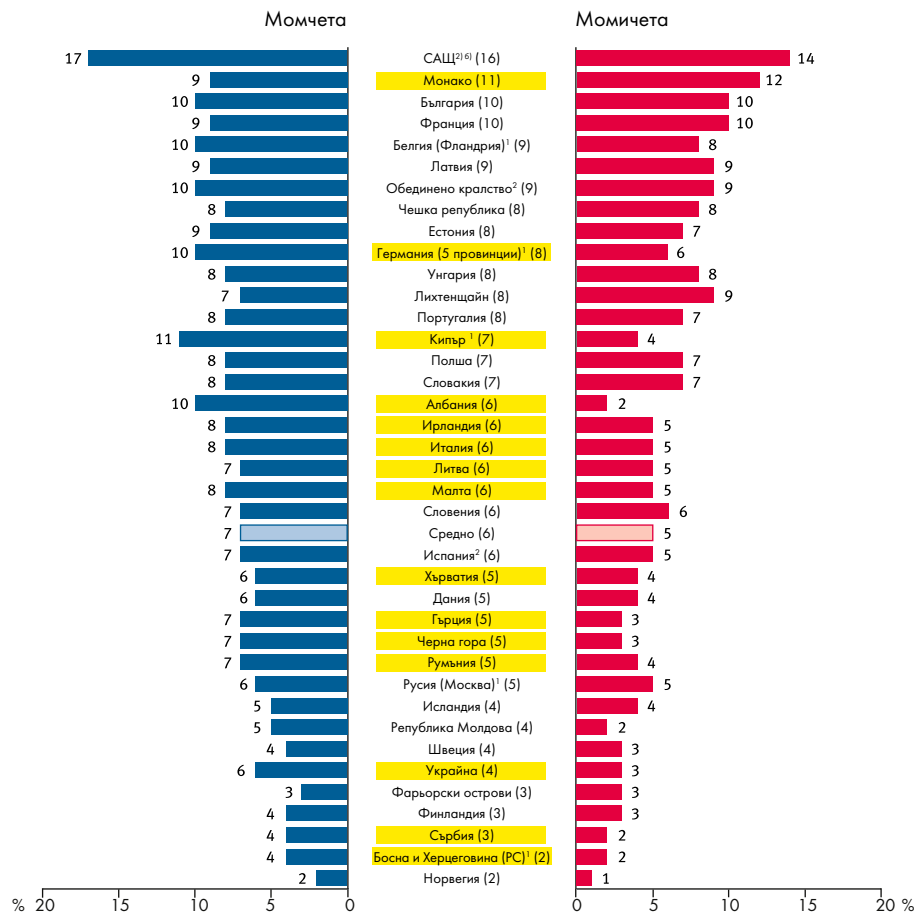
⁽¹⁾ Белгия (Фландрия), Босна и Херцеговина (РС), Кипър, Германия (5 провинции) и Русия (Москва): ограничено географско покритие.

⁽²⁾ Испания, Обединено кралство и САЩ: ограничена съпоставимост.

^(а) Включва амфетамини, кокаин, крек, екстази, LSD или други халюциногени, хероин и GHB.

^(б) Включва транквиланти; не включва екстази или GHB.

■ Статистически значима разлика между момчета и момичета

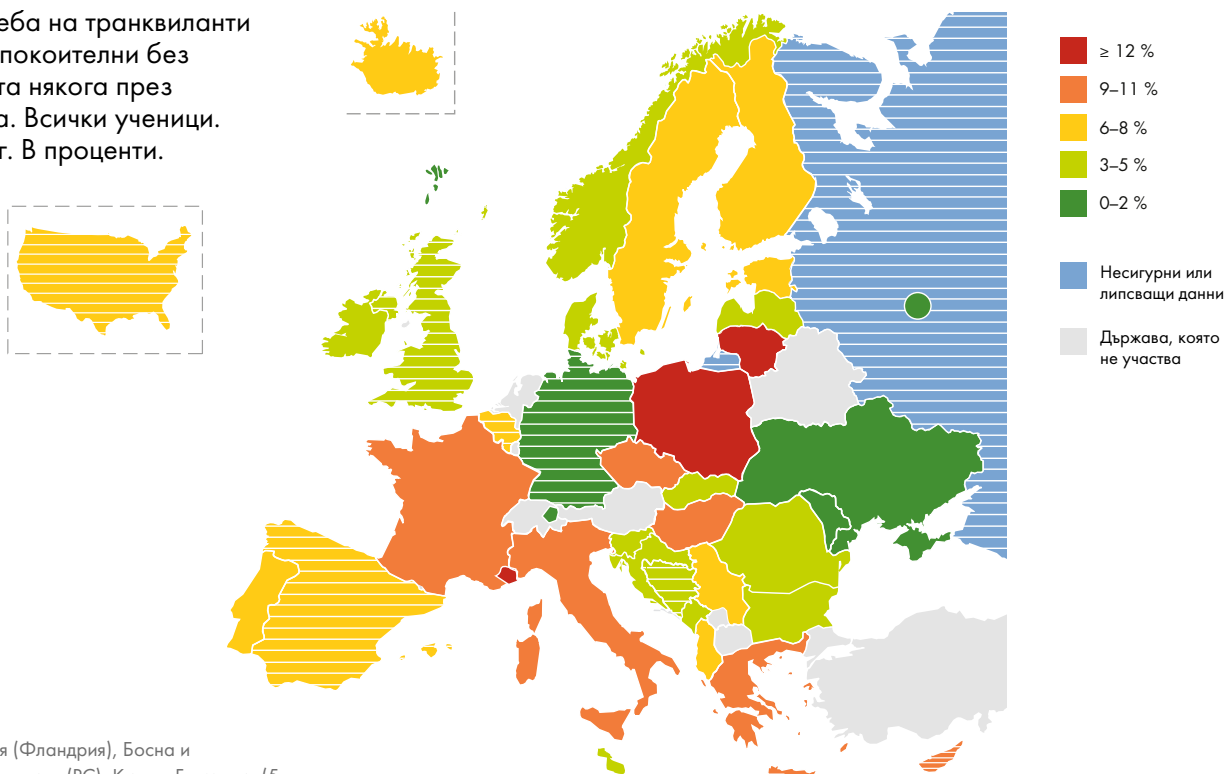

Графика 4б

Употреба на забранени наркотични вещества, различни от марихуана или хашиш, някога през живота ^(а) по пол. 2011 г. В проценти.

Графика 5а

Употреба на транквиланти или успокоителни без рецепта някога през живота. Всички ученици. 2011 г. В проценти.

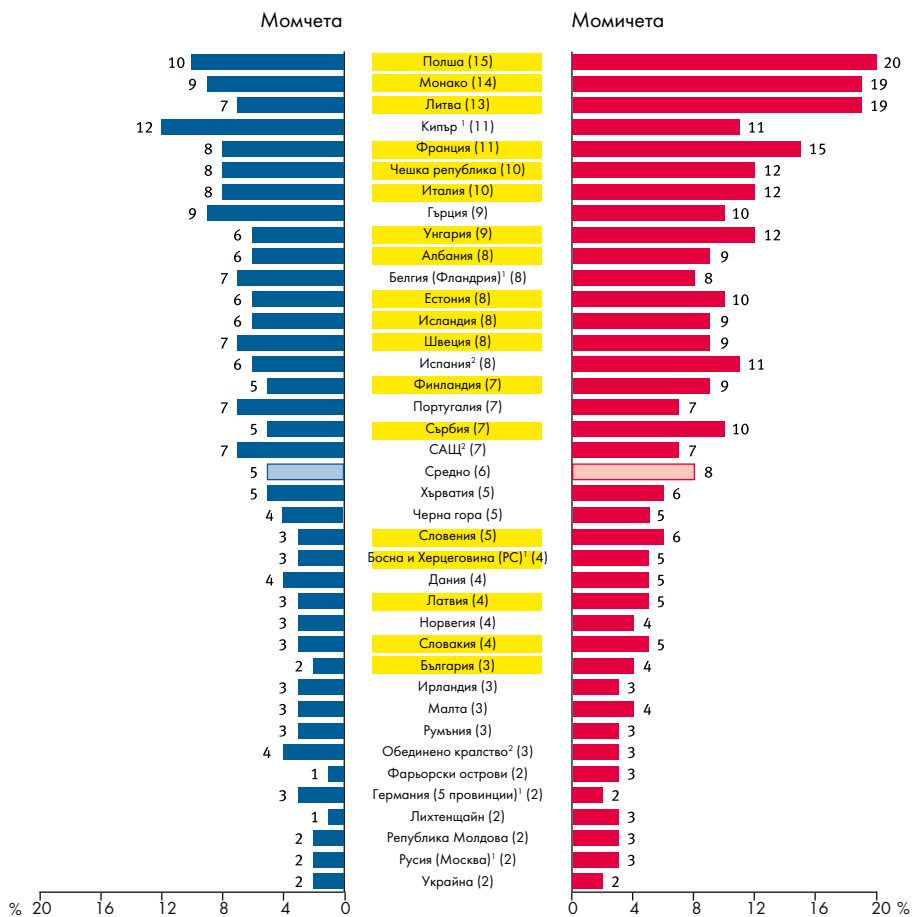

(¹) Белгия (Фландрия), Босна и Херцеговина (РС), Кипър, Германия (5 провинции) и Русия (Москва): ограничено географско покритие.
 (?) Испания, Обединено кралство и САЩ: ограничена съпоставимост.

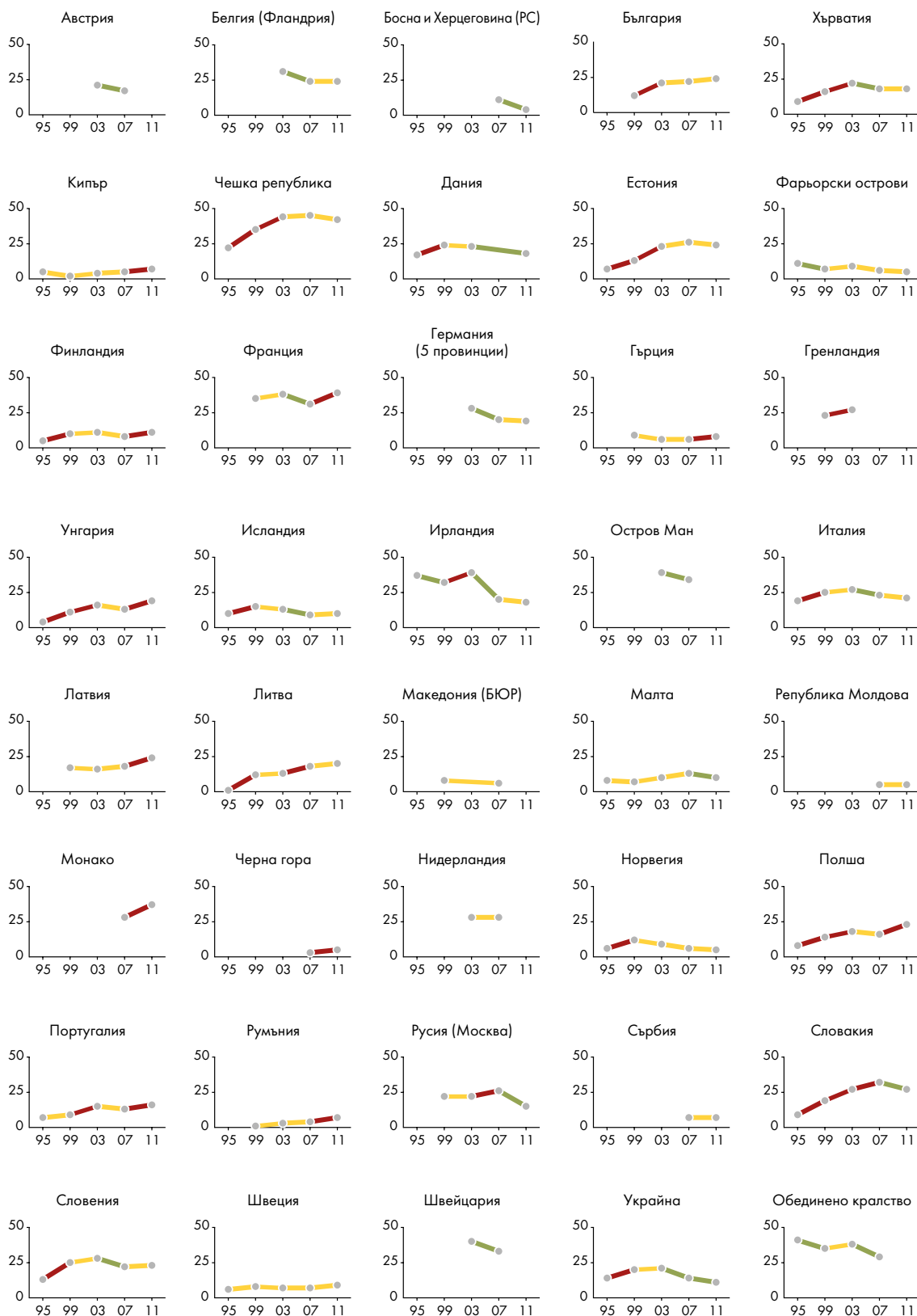
■ Статистически значима разлика между момчета и момичета

Графика 5б

Употреба на транквиланти или успокоителни без рецепта някога през живота по пол. 2011 г. В проценти.

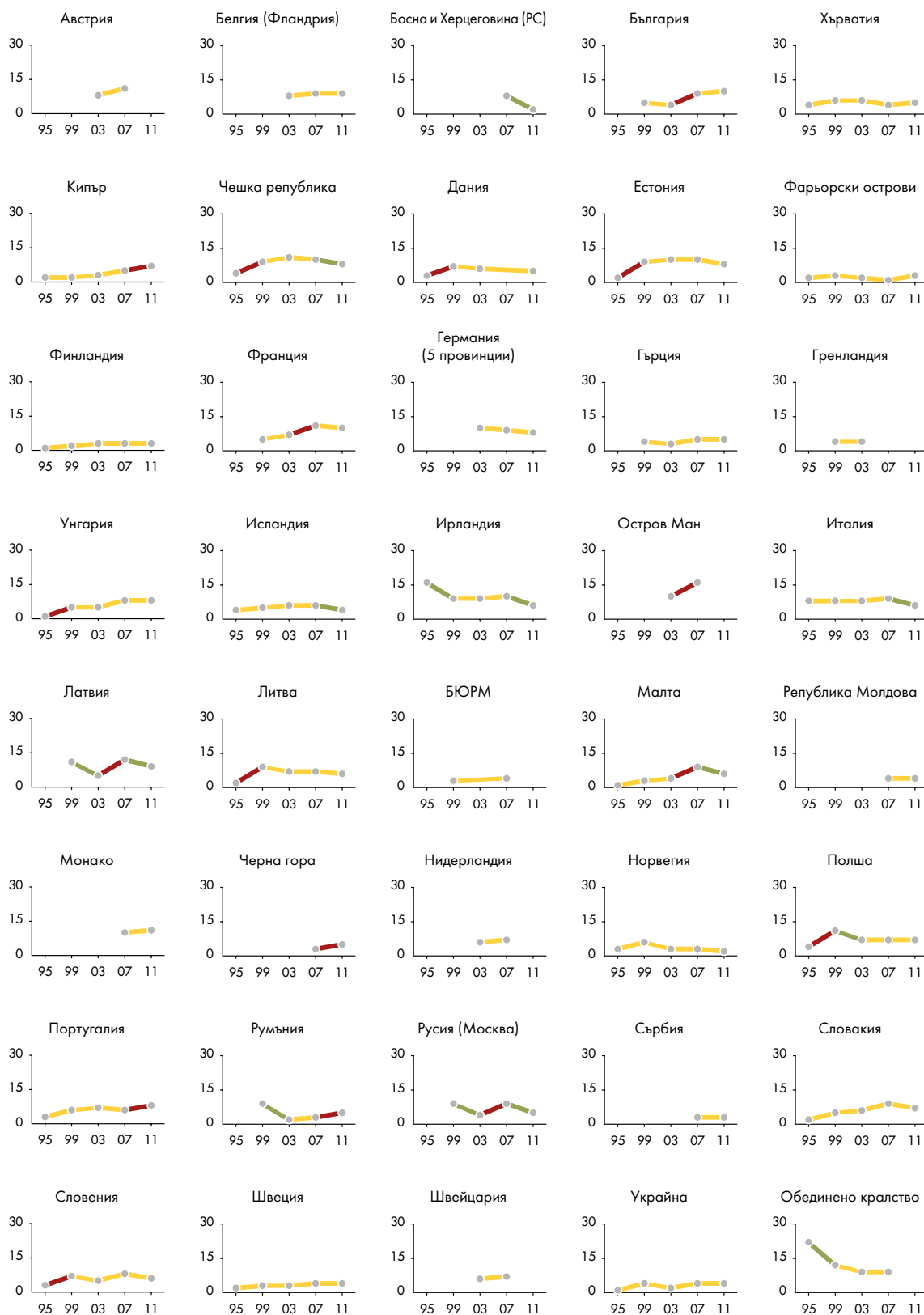

Графика 6 Употреба на марихуана или хашиш някога през живота по държави. 1995–2011 г. В проценти.

Забележка: Промените в резултатите на държавите между 2007 и 2011 г. бяха изследвани за статистически значими различия с изключение на три държави, за които не беше възможно да се проведат тестове за статистическа значимост (Дания, Обединеното кралство и Норвегия). Промени под четири процентни пункта между предишните събиращения на данни (1995, 1999 и 2003) не се считат за реални промени. Спадовете са отбелязани със зелен цвят, увеличенията с червен, а непроменените ситуации – с жълт.

Графика 7 Употреба на забранени наркотични вещества, различни от марихуана или хашиш някога през живота по държави. 1995—2011 г. В проценти.

Забележка: Промените в резултатите на държавите между 2007 и 2011 г. бяха изследвани за статистически значими различия с изключение на три държави, за които не беше възможно да се проведат тестове за статистическа значимост (Дания, Обединеното кралство и Норвегия). Промени под четири процентни пункта между предишните събирания на данни (1995, 1999 и 2003) не се считат за реални промени. Спадовете са отбелязани със зелен цвят, увеличенията с червен, а непроменените ситуации — с жълт.

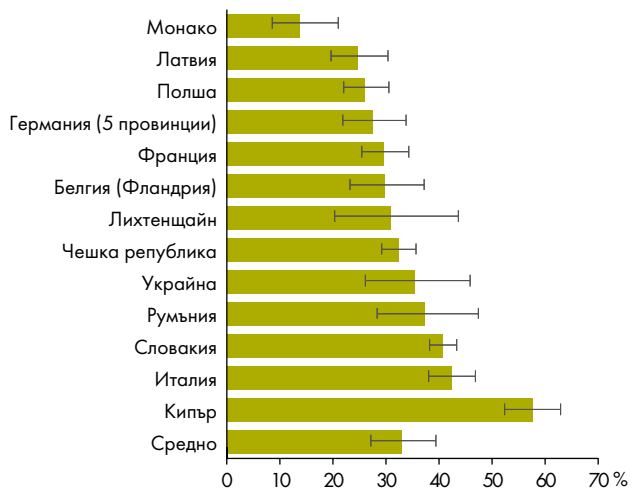
Таблица 1 Разпространение на употребата на множество вещества в 29 държави. 2007 и 2011 г. В проценти.

	2+ вещества		3+ вещества	
	2007	2011	2007	2011
Белгия (Фландрия)	12,5	12,9	5,4	4,5
България	13,0	12,9	5,0	5,2
Хърватия	10,2	12,3	3,4	4,3
Кипър	8,0	11,2	3,0	5,0
Чешка република	16,2	16,1	6,7	5,9
Естония	8,3	7,9	3,6	2,5
Финландия	4,8	5,8	1,7	2,2
Франция	15,4	20,1	7,6	7,8
Германия (5 провинции)	11,6	9,8	3,9	3,5
Гърция	7,5	7,5	2,3	2,6
Унгария	9,4	10,2	3,6	5,0
Исландия	5,4	4,1	2,2	1,7
Ирландия	10,2	6,7	4,6	2,4
Италия	16,1	13,1	7,3	6,2
Латвия	9,7	9,2	3,6	3,6
Литва	9,4	7,7	3,1	2,8
Малта	9,9	7,8	4,0	3,3
Монако	10,2	17,9	5,0	8,3
Черна гора	2,8	4,4	1,1	2,0
Норвегия	3,0	1,5	1,6	0,6
Полша	8,2	10,7	3,0	4,0
Португалия	7,4	7,1	2,7	3,1
Румъния	4,0	5,5	1,1	1,6
Русия (Москва)	6,8	6,4	2,4	1,8
Сърбия	6,2	5,9	2,0	2,1
Словакия	12,2	9,4	4,7	3,5
Словения	10,2	9,8	4,2	4,0
Швеция	3,7	3,9	1,6	1,2
Украйна	5,8	5,0	1,8	1,9

Забележка: Употребата на множество вещества се определя като употреба на повече от едно от следните: тютюн (повече от 5 цигари на ден през последните 30 дни), алкохол (консумация на алкохол 10 или повече пъти през последните 30 дни), канабис (употреба през последните 30 дни), други забранени наркотични вещества (амфетамини, кокаин, крэк, хероин и екстази, както и LSD или други халюциногени) (употреба някога през живота) и транквиланти/успокоителни без рецепта (употреба някога през живота).

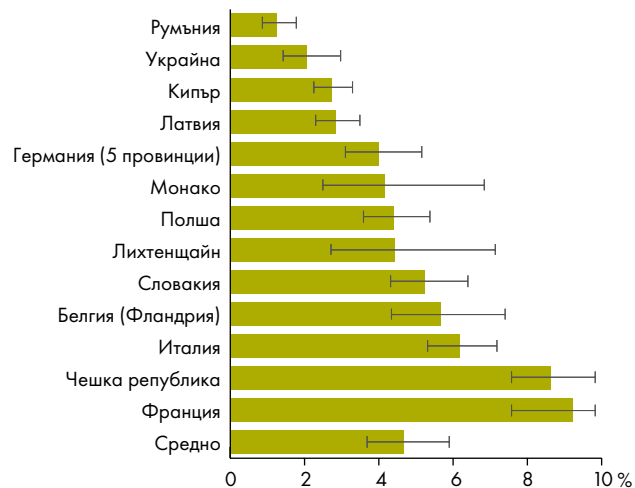
Графика 8

Дял на изложените на висок риск лица сред учениците, употребили канабис през последните 12 месеца

Графика 9

Дял на изложените на висок риск лица сред всички участващи ученици от дадена държава

Забележка: Беше използвана Скалата на скрининговия тест за злоупотреба с канабис (CAST), за да се изчисли рискът от проблеми, свързани с канабиса, в 13-те (от 36) държави, участващи в ESPAD, които предоставиха съответните данни. Точките по CAST са между 0 и 6, като резултат от 2 или повече точки показва употреба на канабис с висок риск.

Европейски център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите

Резюме — Доклад на ESPAD за 2011 г.

Люксембург: Служба за официални публикации на Европейския съюз

2012 — 22 стр. — 21x29.7 cm

ISBN 978-92-9168-508-0

Информация за ЕЦМНН и ESPAD

Европейският център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите (ЕЦМНН) е една от децентрализираните агенции на Европейския съюз. Основан през 1993 г. със седалище в Лисабон, ЕЦМНН е основният източник на подробна информация за наркотиците и наркоманиите в Европа.

ЕЦМНН събира, анализира и разпространява действителна, обективна, надеждна и съпоставима информация за наркотиците и наркоманиите. По този начин Центърът предлага на своята аудитория основано на факти описание на явленията наркотици на европейско равнище.

Европейският училищен изследователски проект за алкохол и други наркотични вещества (ESPAD) е съвместна дейност на независими изследователски екипи в повече от четиридесет европейски държави, което го превръща в най-големия международен изследователски проект в света за употребата на вещества от юноши.

ESPAD е основан през 1993 г. по инициатива на Шведския съвет за информация за алкохол и други наркотични вещества (CAN) и с подкрепата на групата „Помпиду“ към Съвета на Европа. Първата дейност по събиране на данни беше проведена в 26 държави през 1995 г. Докладът на ESPAD за 2011 г. представя резултатите от петата вълна, проведена през 2011 г. в 36 държави.

Настоящото резюме, преведено на много езици, е резултат от рамката на сътрудничество, която съществува между ЕЦМНН и ESPAD. Общата ни цел включва разширяване на достъпа до информация и специализирани познания относно употребата на алкохол и други наркотични вещества сред учениците, разработена от проекта ESPAD, както и подобряване на наличността, качеството и съпоставимостта на данните от училищните проучвания.

